ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ТУТУН СО ПРОЦЕНКА ВО ЗЕЛЕНА СОСТОЈБА И НАДОМЕСТ НА ЗАГУБА СО КВАЛИТЕТ И КОЛИЧИНА

Одделни изрази во овие услови го имаат следното значење:

Откупувач – деловна организација која склучува договор за производство на тутун, откупува суров, неферментиран тутун во лист, пресметува и наплатува премија при откуп и ја исплаќа на осигурувачот.

Договор - писмен документ со кој се уредени меѓусебните односи помеѓу осигурувачот, договорувачот и осигуреникот.

Мерила за класификација на тутун –пропис врз основа на кој се врши откуп на суровиот неферментиран тутун во лист по квалитетни својства за секој тип и сорта тутун.

Инсерција (берба, рака и сл.) - група на тутунски лисја со исти квалитетни својства, на тутунски стебла, во однос на целосната берба на стракот (подбир, надбир, `долен среден`, `горен среден`, кај ароматичните сорти `подврв` и `врв`).

Идеална класа – највисок квалитет на тутунови лисја во која може една инсерција од тутуновите лисја да биде откупена, а според прописите на мерилата за класификација на тутуновите лисја во сурова состојба.

Вредност на класите – пропишана или договорена цена помеѓу производителот на тутун и договорувачот за 1 кг. суров неферментиран тутунов лист по класи.

Вредносен коефициент – поединечна и кумулативна вредност на секој поединечен тутунов лист, зависно од инсерцијата на која и припаѓа, како за неоштетениот така и за оштетениот тутунов лист. **Табела** – збир на вредносни коефициенти за неоштетени лисја за секој тип или сорта на осигурен тутун.

Член 1 – ОСИГУРЕНИ ОПАСНОСТИ

(1) Осигурувањето ја покрива штетата, настаната со уништување на осигуреното тутунско лисје поради град или гром во текот на цело време кога тутунот е необран во тутунскиот насад, штета поради пожар па до предавање на суровиот тутун во откуп.

(2) Осигурувањето не ја покрива штетата која настанува поради опасности (ризици) кои не се наведени во став (1) од овој член, ниту пак штети поради растителни болести и штетници.

(3) Доколку посебно се договори и за тоа се плати соодветна премија по овие посебни услови, со осигурување може да се опфатат и

Posebni pogoji za zavarovanje tobaka z ocenitvijo v zelenem stanju in povračilom izgube kakovosti in količine

V teh pogojih pomene:

odkupovalec - delovna organizacija, ki sklene pogodbo o proizvodnji tobaka, odkupuje surov, nefermentiran tobak v listih, obračunava in pobira premijo pri odkupu ter jo nakazuje zavarovalnici.

sporazum - pisni dokument, ki ureja odnose med zavarovateljem, skleniteljem zavarovanja in zavarovanca.

merila za klasifikacijo tobaka - predpis, na podlagi katerega odkupujejo surov, nefermentiran tobak v listih po kvalitetnih lastnostih za vsak tip in sorto tobaka.

insercija (obiranje, vrsta ipd.) - skupina tobačnih listov istih kvalitetnih lastnosti, na tobačnih steblih, glede na celotno obiranje na bilki (podbir, nadbir, "spodnja sredina", "prava sredina", "zgornja sredina", pri aromatičnih sortah "podvrh " in "vrh").

idealni razred - najvišja kvaliteta tobakovega listja, v katerem je lahko odkupljena insercija tobačnih listov, in sicer po predpisih meril za klasifikacijo tobačnih listov v surovem stanju.

vrednostni razred - predpisana ali dogovorjena cena med proizvajalcem tobaka in skleniteljem za 1 kg surovega, nefermentiranega tobačnega listja po razredih.

vrednostni koeficient - posamezna in kumulativna vrednost vsakega posameznega tobačnega lista, odvisno od insercije, ki ji pripada, tako za nepoškodovano kot tudi za poškodovano tobačno listje.

tabela - seštevek vrednostnih koeficientov za nepoškodovano listje za vsak tip in sorto zavarovanega tobaka.

1. člen - ZAVAROVANE NEVARNOSTI

(1) Zavarovanje krije škode, nastale z uničenjem zavarovanega tobačnega listja zaradi toče in strele za ves čas, ko je tobak neobran v tobačnem nasadu, škode zaradi požara pa do predaje surovega tobaka v odkup.

(2) Zavarovanje ne krije škod, ki nastanejo zaradi nevarnosti (rizikov), ki niso navedene v 1. odstavku tega člena, niti škod zaradi rastlinskih bolezni in škodljivcev.

(3) Če je posebej sklenjeno zavarovanje po posebnih pogojih za zavarovanje pred poplavo in viharjem in je plačana ustrezna

дополнителните ризици луња или поплава.

Член 2 – ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ, ПОЧЕТОК И ПРЕСТАНОК НА ОБВРСКИТЕ НА ОСИГУРУВАЧОТ

(1) Предмет на осигурување по овие посебни услови е културата – тутун.
Кај тутунот се опфаќа осигурување на лист.

(2) Обврската на осигурувачот за надомест на штета почнува и трае:
- за штети предизвикани од град – од денот на расадување на тутунот до крајот на бербата, најдоцна до 31 октомври од производната година.
- за штети предизвикани од пожар – од денот на расадување на тутунот па до предавање на суровиот тутун во откуп. За тутун кој го сушат во сушари со вештачко греење, со осигурување не се покриени штетите на тутунот додека се наоѓа во таков вид на сушара.

Член 3 – ОПСЕГ НА ПОКРИТИЕТО

(1) За штетите настанати со оштетување или уништување на осигурениот тутн од ризиците од член 1 од овие Услови, осигурувачот е во обврска да ги надомести штетите во загуба на количина, како и штетите претрпени поради загуба на квалитет.

Член 4 – ПРЕСМЕТКА И ПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА

(1) Премијата се пресметува и плаќа:

(1) Во случаите кога осигурувањето се врши по пат на попис на производителите – кооперанти на тутунот, пресметката на премијата се врши однапред, а плаќањето на премијата може да се договори однапред, или на рати.

(2) Осигурувачот и откупувачот се должни во рок од 15 дена по завршувањето на откупот на тутунот да направат записник за конечна пресметка од увидот во главната книга за откупот, за вкупното количество и вкупната вредност на откупениот тутун и наплатената премија од производителите од осигурената берба по сорти-типови на тутун.

Член 5 – ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПО НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

(1) По настанувањето на осигурениот случај, осигуреникот е должен веднаш а најдоцна во рок од три дена писмено да ја пријави настанатата штета на осигурувачот. Настанатата штета од пожар на тутунот, осигуреникот е должен веднаш

premija, lahko zavarovanje zajema dopolnilno nevarnost viharja ali poplave.

2. člen - PREDMET ZAVAROVANJA, ZAČETEK IN PRENEHANJE ZAVAROVATELJEVIH OBVEZNOSTI

(1) Predmet zavarovanja po posebnih pogojih je kultura - tobak.
Pri tobaku zajema zavarovanje list.

(2) Obveznost zavarovatelja za povračilo škode nastopi in traja:
- za škode, ki jih povzroči toča - od dneva razsajevanja tobaka do konca trgatve, najkasneje pa do 31. oktobra v proizvodnem letu,
- za škode, ki jih povzroči požar - od dneva razsajevanja do predaje surovega tobaka v odkup. Za tobak, ki ga sušijo v sušilnicah z umetnim ogrevanjem, zavarovanje ne krije škode po teh pogojih, dokler je tobak v taki sušilnici.

3. člen - OBSEG KRITJA

(1) Za škode, pri katerih je zavarovani tobak poškodovan ali uničen zaradi nevarnosti iz 1.člena teh pogojev, mora zavarovatelj povrniti tako škode zaradi izgube količine kot tudi škode zaradi izgube kvalitete.

4. člen - OBRAČUN IN PLAČILO PREMIJE

(1) Premija se obračunava in plačuje:

1) V primerih, ko poteka zavarovanje po popisu proizvajalca - kooperanta tobaka, obračuna pooblaščeni odkupovalec tobaka premijo vnaprej, mogoče pa se je dogovoriti, da bo premija plačana vnaprej ali v obrokih.
2) Odkupovalec tobaka mora v 15 dneh po končanem odkupu tobaka predati zavarovatelju pisno poročilo o skupni količini in skupni vrednosti odkupljenega tobaka zavarovane trgatve, ločeno po vrstah in razredih tobaka.

5. člen - DOLŽNOSTI PO ZAVAROVALNEM PRIMERU

(1) Po nastanku zavarovalnega primera mora zavarovanec takoj, najkasneje pa v 3 dneh, nastalo škodo pisno prijaviti zavarovalnici. Škodo, ki jo na tobaku povzroči požar, mora zavarovanec takoj

да ја пријави и на најблискиот орган за внатрешни работи.

(2) Производителот на тутун е должен веднаш по настанувањето на осигурениот случај да преземе потребни мерки за да се спречи поголема штета. Ако осигуреникот не ги преземе овие мерки не му се надоместува оној дел од штетата кој при тоа настанала.

(3) Ако некоја инсерција во моментот на оштетувањето се наоѓа во фаза на техничка зрелост осигуреникот е должен и пред процената на штетата да пристапи кон берба на таа инсерција или дел од инсерцијата, а со цел технички зрелиот лист да не презрее и ги изгуби квалитетните својства. Во такви и други спорни случаи осигуреникот е должен како примероци за процена да остави 15 едноподруго стракови на секои од најмногу 5-10 редови (без ивичните редови) со тоа што примероците да бидат рамномерно распоредени по целата нива по должина и ширина на парцелата.

prijaviti tudi najbližjemu organu za notranje zadeve.

(2) Proizvajalec tobaka mora takoj po nastanku zavarovalnega primera ukreniti vse potrebno, da prepreči povečanje škode. če tega ne stori, mu zavarovatelj ne povrne dela škode, ki je zato nastala.

(3) Če je kakšna insercija v trenutku poškodbe tehnično zrela, mora zavarovanec tudi pred ocenitvijo škode začeti obirati to insercijo ali njen del, da tehnično zrelo listje ne bi postalo prezrelo in izgubilo kvalitetnih lastnosti. V takem primeru mora zavarovanec kot vzorec pustiti 15 zaporednih rastlin v najmanj 5-10 vrstah (ne smejo pa biti zajete stranske vrste), tako da so vzorci enakomerno razporejeni po celi njivi po dolžini in širini parcele.

Член 6 – УТВРДУВАЊЕ И ПРОЦЕНКА НА ШТЕТА

(1) Осигурувачот е должен по приемот на пријавата на штетата да пристапи кон утвдување и процена на штетата. Утврдувањето и процената се врши на нива (тутунски насад), а во случај на штети од пожар, на местото се наоѓал во моментот на пожарот.

(2) Утврдувањето и процената на штетата ги врши осигурувачот и осигуреникот. Осигуреникот може да овласти и други лица да го застапуваат во процената.

Процената може да се врши и по пат на комисија во состав: избран претставник од местото или од Здружение на тутунопроизводители, договорувач на осигурувањето и осигурувач.

Резултатите од процената се внесуваат во записникот за процена на штети.

(3) Осигурувачот е должен за времето на вршење на процената да ги извести осигурениците на најпогоден начин, заради нивно учество во процена на штетата.

Осигуреникот е должен на покана од претставник на осигурувачот да излезе на терен заради процена на штетата. Во случај осигуреникот или неговиот претставник да не се јави на поканата да присуствува на процената на штетата, истата ќе се обави во присуство на претставник на месната заедница или во присуство на двајца сведоци.

(4) Кога ќе се утврди дека настанал осигурен случај се пристапува на процена и се утврдуваат:

А. Кај штетите од град:

1) Презиме и име на осигуреникот и број на

6. člen - UGOTAVLJANJE IN OCENITEV ŠKODE

(1) Zavarovatelj mora po prejemu prijave škode začeti ugotavljati in ocenjevati škodo. To stori na njivi (tobačnem nasadu), pri škodi zaradi požara pa na kraju, kjer je bil tobak v trenutku požara.

(2) Škodo ugotavljata in ocenjujeta zavarovatelj in zavarovanec.

Zavarovanec lahko pooblasti tudi druge osebe, da ga zastopajo pri ocenitvi.

Ocenitev lahko opravi tudi komisija v sestavi: izbrani predstavnik kraja ali Združenja proizvajalcev tobaka, sklenitelj zavarovanja in zavarovatelj.

Rezultati ocenitve se vnesejo v zapisnik o ocenitvi škode.

(3) Zavarovatelj mora o času ocenjevanja škode obvestiti zavarovance na najprimernejši način, da bi se ocenjevanja lahko udeležili. Zavarovanec mora na poziv predstavnika zavarovatelja priti na teren zaradi ocenitve škode.

Če se zavarovanec ali njegov predstavnik ne odzoveta pozivu k ocenjevanju škode, to opravijo v prisotnosti predstavnika krajevne skupnosti ali v prisotnosti dveh prič.

(4) Ko je ugotovljeno, da je nastopil zavarovalni primer, se začne ocenjevati in se ugotavlja:

A. Pri škodi, ki jo povzroči toča:

1) priimek in ime zavarovanca in število

договорот за производство на тутун за соодветна берба. 2) Име на парцелата. 3) Сорта – тип на тутунот кој е оштетен. 4) Површина под тутун. 5) Вкупниот број на живи стракови на парцелата пред настанување на осигурениот случај. 6) Број на здрави стракови. 7) Број на тотално уништените стракови од настанатиот ризик со проценка дали истите можат да се пресадат (со или без преорување) или не можат да се пресадат. 8) Број на страковите на кои лисјата со делумно оштетени од осигурениот ризик. 9) Просечна загуба на лисната површина изразена во проценти која се утврдува врз основа на бројот на развиените листови. Кај утврдувањето на просечен процент на оштетување, откинатиот лист од стракот се третира како 100% оштетен, освен ако е технички зрел и употреблив. просечен број на целосно оштетени листови од страк на делумно оштетените стракови; – просечна механичка оштетеност на делумно оштетените стракови. – ако настане штета во развој на тутуновиот страк, кога не е извршена берба на ниту еден лист и не се уништени вегетативните пупки, загубата на лисната површина изнесува повеќе од 50%, 60%, односно повеќе од 65%, таквата штета се смета за тотална штета и тоа само за просечниот број на листови, развиени до настанувањето на осигурениот случај. При утврдување на загубата на лисната површина, за уништен лист се смета и оној лист кај кого механичкото оштетување е повеќе од 50%, 60%, односно 65%, како и листот чиј главен нерв е прекршен во првата третина од должината, сметајќи од местото на спојување кон врвот на листот. Ако листот е во техничка зрелост, се оценува според степенот на оштетувањето. Во случај кога тутунот биде оштетен повеќе пати и кога на стебленцето, делот на технички не зрелиот лист се утврдат лузни на откинати листови, кај наредната процена на штетата, листот од тие места се смета 100% оштетен. 10) Бројот на развиените листови се утврдува со броење на листовите одоздола (од земјата) нагоре до последниот оштетен лист. Обраните листови пред настанувањето на осигурениот ризик, се вклучуваат во бројот на развиените листови врз основа на лузните на стебленцето во моментот на	pogodb o proizvodnji tobaka v tisti trgatvi, 2) naziv parcele, 3) sorta - tip poškodovanega tobaka, 4) površina pod tobakom, 5) skupno število živih rastlin na parceli pred nastankom zavaro-valnega primera, 6) število zdravih rastlin, 7) število rastlin, popolnoma uničenih zaradi nastale nevarnosti z opredelitvijo, če jih je mogoče presaditi (s ponovnim oranjem ali brez) ali jih ni mogoče presaditi, 8) število rastlin, na katerih je listje delno poškodovano zaradi zavarovane nevarnosti, 9) povprečna izguba listne površine, izražena v odstotkih, ki se ugotavljajo na podlagi razvitih listov. Pri ugotavljanju povpreč- nega odstotka poškodbe se odsekan list z rastline šteje kot 100 % poškodovan, razen če je tehnično zrel in uporaben; povprečno število popolnoma poškodovanih listov na steblo delno poškodovanih rastlin, – povprečna mehanska poškodovanost delno poškodovanih rastlin. – če nastane škoda v razvoju tobakove rastline, ko ni obran niti en list in niso uničeni vegetativni popki, izguba listne površine pa je več kot 50 %, 60 % oziroma 65 %, se taka škoda šteje za popolno, in sicer samo za povprečno število listov, razvitih do nastanka škode. Pri ugotavljanju izgube listne površine se za uničen list šteje tudi tisti, ki je mehansko poškodovan bolj kot 50 %, 60 % oziroma 65%, kot tudi list, katerega glavna žila je presekana v prvi tretjini dolžine, računajoč od mesta presekanosti proti vrhu lista. če je list tehnično zrel, se ocenjuje po stopnji poškodbe. Kadar je tobak poškodovan večkrat in na steblu, na delu tehnično nezrelega lista, ostanejo brazgotine od presekanih listov, se pri naslednji ocenitvi škode listje na teh mestih šteje za 100 % poškodovano; 10) povprečno število razvitih listov v trenutku nastanka zavarovalnega primera.Število razvitih listov se ugotovi s štetjem listov od spodaj (od zemlje) navzgor do zadnjega poškodovanega lista. Pred nastankom škode obrani listi se

процената на штетата.

11) Просечниот број на обрани листови од настанувањето на осигурениот ризик.
Ако при процената се утврди дека пред настанувањето на осигурениот случај извесен број листови од една или повеќе инсерции бил технички зрел и ако таквите листови, од било кои причини не се обрани, тие при утврдување на просечниот број на обрани листови се сметаат како обрани листови.

12) Бројот на уништените или оштетените стракови од град и оштетени од ризиците кои не се опфатени со осигурувањето на пример: растителни болести (мозаик, жабино око, пламеница на тутунот, вироза и др.); од механички оштетувања (ветер, чакал и др.).

Кај делумните штети степенот на деградација на квалитетот на тутуновиот лист од горенаведените маани и оштетувања, се изразува во степени и тоа:

I СТЕПЕН – Незначителни оштетувања кои при процената се занемаруваат.

II СТЕПЕН – Средни оштетувања кои опфаќаат 1/3 од лисната површина. Во записникот за процена се впишуваат мааните и оштетувањата.

III СТЕПЕН – Јаки оштетувања кои опфаќаат преку 1/3 од лисната површина. Но најмногу 2/3 лисна површина. Во записникот за процена се впишува кои се маните и оштетувањата со назнака `јако оштетување на лисјата`.

IV СТЕПЕН – Јаки оштетувања кои ја опфаќаат целата лисна површина. Ваквите лисја со процена се сметаат неупотребливи. Во записникот за процена се впишува кои се маните и оштетувањата со назнака:`лисјата немаат употребна вредност`.

V СТЕПЕН:

1. Јако оштетување на лисната површина кај ситнолисните и крупнолисните тутуни предизвикани со дејствата на градот попратени со луња, ветер кои се движат од 31,1% до 50%, 60%, односно 65%. Таквите оштетувања се прикажуваат во записникот за процена.
2. Ако кај оштетувањата од точка 1) интензитетот на оштетување од ветер од луња е поголем од интензитетот на оштетувањата од град, таквите оштетувања се искажуваат во записникот за процена :"луња со град".

Во сите наброени случаи ако тутуновиот лист не е механички оштетн од град, туку од други причинители кои не се опфатени со осигурување, при процена се сметаат за здрави лисја. Ако тутуновиот лист делумно е оштетен од град, а делумно од спомнатите причинители, се утврдува процентот на

vključijo v število razvitih listov na podlagi brazgotin na rastlini v času ocenjevanja škode,

11) povprečno število obranih listov od nastanka zavarovane nevarnosti.
Če se pri ocenjevanju škode ugotovi, da je bilo pred nastankom zavarovalnega primera določeno število listov ene ali več insercij tehnično zrelih in če tako listje iz katerihkoli razlogov ni bilo obrano, se pri ugotavljanju povprečnega števila obranih listov šteje za obrano,

12) število stebel, poškodovanih zaradi vzrokov, ki jih zavarovanje ne zajema, na primer zaradi: rastlinskih bolezni (mozaika, peronospore, viroze ipd.), zaradi škodljivcev (tripsa, kobilic, sivega črva idr.), zaradi mehanskih poškodb (vetra, gramoza idr.).

Pri delnih škodah se poškodbe kvalitete tobačnega listja zaradi navedenih napak in poškodb ocenjujejo po stopnjah, in sicer:

I. stopnja - neznatne poškodbe, ki se pri ocenitvi zanemarijo,

II. stopnja - srednje poškodbe, ki zajemajo 1/3 listne površine. V zapisnik o ocenitvi se vpisuje, katere so napake,

III. stopnja - močne poškodbe, ki zajemajo več kot 1/3 listne površine, vendar največ do 2/3 listne površine. V zapisnik o ocenitvi se vpisuje, katere so napake in poškodbe z oznako "močno poškodovano listje"

IV. stopnja - močne poškodbe, ki zajemajo celo listno površino.

Tako listje se pri ocenitvi šteje za neuporabno. V zapisnik o ocenitvi se vpišejo napake in poškodbe, z oznako "listje nima uporabne vrednosti",

V. stopnja

1. zelo poškodovane listne površine pri ozkolistnih in širokolistnih tobakih, kar povzroči toča, ki jo spremljajo viharni vetrovi, giblje se od 31,1 % do 50 %, 60 % oziroma 65 %, te poškodbe se tudi prikazujejo v zapisniku o ocenitvi,
2. je pri poškodbah iz 1. točke poškodovanost zaradi viharnih vetrov večja od poškodovanosti zaradi toče, se take poškodbe prikažejo v zapisniku o ocenitvi "vihar s točo".

V vseh naštetih primerih, če tobačno listje ni mehansko poškodovano zaradi toče, ampak samo zaradi navedenih in drugih vzrokov, ki jih zavarovanje ne zajema, se pri

оштетување од град, со тоа што во записникот се утврдува видот на другите оштетувања и тоа се изразува во степени.

13) Кај осигурувањата со однапред утврдена сума на осигурување, неоисгурените ризици наведени во точка 12) при процена за утврдување на процентот на штетата се исклучуваат.

Зависно од временските прилики, прикладноста на земјиштето, периодот во кој настанал осигурениот ризик, комисијата одлучува и дава писмен налог во самиот записник за пресадување на тотално уништените стракови.

Ако пресадениот тутун не успее поради околностите на кои осигуреникот не можел да влијае, осигуреникот е должен со потврда од работната организација со која склучил договор за производство, тоа да го пријави на осигурувачот најдоцна до 10 јули. По ваквата пријава се врши преглед на состојбата на пресадените стракови на самото место.

Б. Кај штетите од пожар

Во записникот за процена на штети се внесуваат следните податоци:

- Датум и причина за пожар.
- Презиме и име на произодителот на тутун и број на договорот за садење на тутун склучен со работната организација за откуп на тутун,
- Опис на состојбата на тутунот пред пожарот,
- Местото каде што тутунот бил сместен,
- Количина на тутунот со кој е обврзан тутунопроизводителот со деловната организација,
- Количина на евентуалниот спасен тутун во оштетена состојба и процентот на намалена вредност на спасениот тутун,
- Количина на изогрениот тутун.

Ако тутуновиот лист не биде предаден на договорувачот на производството на соодветната берба во рок од 10 дена по завршувањето на откупот во тоа место, обврската на осигурувачот за надомест на штета престанува по истек на 10-тиот ден во 24 часот од денот кога откупот во тоа место бил завршен според предвидениот план.

В. Вештачење

1. Се спроведува во смисла на одредбите од член 8 од Општите услови за осигурување на посеви и плодови.

Член 7 – ПРЕСМЕТКА НА ШТЕТА

(1) Пресметката на штетата се врши врз основа на

ocenitvi šteje za zdravo listje. če je tobačno listje delno poškodovano zaradi toče, delno pa zaradi navedenih vzrokov, se ugotavlja odstotek poškodovanosti zaradi toče, pri tem pa se v zapisniku ugotovi vrsta drugih poškodb in se to izrazi v stopnjah.

13) pri zavarovanju z vnaprej določeno zavarovalno vsoto se nezavarovane nevarnosti, navedene v 12. točki, pri ocenitvi za ugotavljanje odstotka poškodovanosti, izključujejo.

Glede na vremenske razmere, primernost zemljišča, obdobje v katerem je nastala zavarovana nevarnost, komisija odloča in daje pisni nalog v samem zapisniku o presaditvi popolnoma uničenih rastlin.

Če presajeni tobak ne uspe zaradi okoliščin, na katere zavarovanec ni mogel vplivati, mora zavarovanec s potrdilom delovne organizacije, s katero je sklenil pogodbo o proizvodnji, to prijaviti zava- rovatelju najkasneje do 10. julija. Po taki prijavi se pregleda stanje presajenih stebel na kraju samem.

B. Pri škodah zaradi požara:

V zapisnik o ocenitvi škode se vnesejo naslednji podatki:

- datum in vzrok požara,
- priimek in ime proizvajalca tobaka in številka pogodbe z delovno organizacijo o proizvodnji tobaka,
- opis stanja tobaka tik pred požarom,
- kraj, kjer je bil tobak,
- količina tobaka, ki veže proizvajalca pri delovni organizaciji,
- količina rešenega tobaka v poškodovanem stanju in odstotek zmanjšane vrednosti rešenega tobaka,
- količina zgorelega tobaka.

Če tobačno listje ni predano sklenitelju proizvodnje za tisto trgatev v 10 dneh po končanem odkupu v tem kraju, preneha obveznost zavarovatelja za nadomestilo škode z iztekom desetega dne ob 24. uri od dneva, ko je odkup po planu sklenitelja proizvodnje v tem kraju končan, zato škod, ki jih po tem času povzroči požar, zavarovatelj ne krije.

C. Izvedenska cenitev

Izvaja se v skladu z določili 8. člena Splošnih pogojev za zavarovanje posevkov in plodov.

7. člen - OBRAČUN ŠKODE

(1) Škoda se obračuna na podlagi podatkov iz

податоците од записникот за процена на штети и табелата за вредносни коефициенти зависно од: ширината на покритието на ризикот, начинот на спроведување на осигурувањето, просечниот тригодишен принос на тутунското растение, просечна цена на тутунот од соодветната година по еден килограм остварена во откуп на секое подрачје по типови на тутун, доколу поинаку не е договорено.

(2) Табелите за вредносни коефициенти се изработуваат за секој тип – сорта тутун врз база на реалниот успех на инсерцијата по мерилата за класификација на тутунот, односно ако поинаку се договори, врз основа на просекот на реалните класи остварени во откуп на тутунот од соодветната година, за потесните и пошироките производни подрачја, како и врз основа на следните елементи:

- Број на инсерции на тутун на страк,
- Просечниот број на листови по страк зависно од типот-сорта на тутунот,
- Тежинското учество на инсерцијата во 100 кг. тутун (или вкупната тежина на стракот).

(3) Вистинската (реалната) вредност на тутунот за надомест на штета се утврдува и тоа:

- За начинот на осигурување по кој премијата се пресметува од откупениот тутун, врз основа на бројот на уништените или делумно оштетените стракови, од просечниот тригодишен принос по еден страк и просечната цена по еден килограм остварен во откупот за соодветната берба во производното подрачје на организација која откупува тутун, доколку не е поинаку договорено.
- За начинот на осигурување по кој премијата се пресметува од договорената сума на осигурување врз основа на договорениот род и договорената цена по еден килограм зависно од сортата и типот на тутунот.

(4) Пресметката на штетата се врши зависно од видот на оштетување и тоа:

А. Кај тоталните штети

1) Кога на место на уништените стракови е можно да се изврши повторно расадување на тутуновите стракови, се врши пресметка и штетета се исплаќа во висина на направените трошоци за повторно расадување (вредност на расадот, трошоците за расадување, трошоците за орање со бранење, маркирање, полевање и прво односно второ прашење, доколку било извршено), а според месните цени во местото на општината, односно деловната организација која склучила

zapisnika o ocenitvi škode in tabele vrednostnih koeficientov v odvisnosti od: širine kritja rizika; načina izvedbe zavarovanja; povprečnega triletnega pridelka na tobakovo rastlino; povprečne cene tobaka tistega leta za kilogram, dosežene pri odkupu za vsako področje po tipih tobaka, če ni dogovorjeno drugače.

(2) Tabele vrednostnih koeficientov se izdelajo za vsak tip - sorto tobaka na podlagi realnega uspeha insercij po Merilih za klasifikacijo tobaka, oziroma, če ni dogovorjeno drugače, na podlagi povprečja realnih razredov, uresničenih pri odkupu tobaka v tistem letu, za ožja ali širša proizvodna področja, kot tudi na podlagi naslednjih elementov:

- števila insercij tobaka na rastlini;
- povprečnega števila listov na rastlino, odvisno od tipa - sorte tobaka;
- težnega deleža insercij v 100 kg tobaka (ali v skupni teži rastline).

(3) Dejanska vrednost tobaka za povračilo škode se ugotavlja:

- za način zavarovanja, po katerem se premija obračunava od odkupljenega tobaka, na podlagi števila uničenih ali delno poškodovanih rastlin povprečne triletne rodovitnosti na rastlino in povprečne cene za kilogram, dosežene za tisto obiranje v proizvodnem področju organizacije, ki odkupuje tobak, če ni dogovorjeno drugače;
- za način zavarovanja, po katerem se premija obračunava od dogovorjene zavarovalne vsote, na podlagi dogovorjene rodovitnosti in dogovorjene cene za kilogram v odvisnosti od vrste in tipa tobaka.

(4) Škode se obračunajo v odvisnosti od vrste poškodbe, in sicer:

A. Pri popolnih škodah

1) Kadar je na kraju, kjer so bile rastline uničene, mogoče ponovno posaditi tobačne rastline, se škoda obračuna in izplača v višini stroškov za ponovno razsajevanje (vrednost nasada, stroški sajenja, stroški oranja z brananjem,označevanje, zalivanje ter prvo oziroma drugo škropljenje, če je bilo opravljeno), po cenah v kraju škode, ki jih določi pristojna skupščina občine oziroma delovna

договор за производство на тутун. Трошоците за повторно расадување се надоместуваат најмногу до 20% од вредноста на уништените стракови. Доколку пресадените тутунови стракови не успеале, на осигуреникот му се надоместува разликата помеѓу исплатениот надоместок за направените трошоци за пресадување и висината на надоместокот за тотални штети.	organizacija, ki je sklenila proizvodnjo ali pristojni tobačni inštitut, če skupščina občine nima teh podatkov. Stroški za ponovno sajenje se povrnejo največ do višine 20% od vrednosti uničenih rastlin. Če presajene tobačne rastline ne uspevajo, se zavarovancu povrne razlika med izplačano odškodnino za stroške presajevanja in višino odškodnine za popolne škode.
2) Кога на местото на уништените стракови не може да се изврши пресадување поради немање на тутунов расад, или поради неповолни временски услови, како и кога тутуновите стракови се уништени по повторно расадување, а пред настанувањето на осигурениот случај, не била обрана ниту една инсерција, надоместот од штета се исплаќа во висина од 50% од реалната вредност на тутунот на целосно уништени растенија (тоа значи дека се одбиваат 50% за неизвршена работа).	2) Kadar ni mogoče opraviti ponovnega sajenja zaradi pomanjkanja rastlin ali zaradi neugodnih vremenskih okoliščin, kot tudi, kadar so tobačne rastline uničene po ponovnem sajenju, pred poškodovanjem pa ni bila obrana niti ena insercija, se odškodnina obravnava v višini 50 % od dejanske vrednosti tobaka popolnoma uničenih rastlin (to pomeni: 50 % se odbije za neopravljena dela).
3) Кога тутуновите стракови се уништени, а пред настанувањето на осигурениот случај е извршено берење на извесен број на листови, тогаш од вкупната релна вредност на уништените стракови се одбива вредноста на обраните здрави листови, според табелата за соодветниот тип – сорта тутун. Од така добиената разлика се одбива износ во висина од 50% за неизвршени работи.	3) Kadar so tobačne rastline uničene, pred nastankom zavaro- valnega primera pa je bilo določeno število listov obrano, se od skupne dejanske vrednosti popolnoma uničenih tobačnih rastlin odbije vrednost zdravega obranega listja po tabeli za ustrezni tip - vrsto tobaka. Od dobljene razlike se odškodnina obračunava v višini 50 % (50% pa se odbije za neopravljena dela).
4) Оштетувањата на тутуновите листови за типовите на тутун повеќе од 50%, 60%, односно повеќе од 65% во случаите кога не е уништена вегетативната пупка и пред настанувањето на осигурениот случај, не била извршена ниту една берба на тутун, таквата штета се пресметува како тотална штета така што за бројот на тотално уништените листови се одредува нова вредост со примена на вредносниот коефициент за здрави листови па од оваа вредност се одредува надомест во висина од 50% за незивршени работи.	4) Več kot 50%, 60% oziroma 65% poškodbe tobačnega listja v primerih, ko ni uničen vegetativni brst in pred nastankom zavarovane nevarnosti ni bilo opravljeno nobeno obiranje tobačnega listja, se obračunavajo kot popolna škoda, s tem da se za število popolnoma uničenih rastlin določi nova vrednost z uporabo vrednostnega koeficienta zdravega listja, od te vrednosti pa se določi odškodnino v višini 50% (to pomeni: 50% se odbije za neopravljena dela).
5) Кога бројот на уништените стракови од ризиците опфатени со осигурување, доколку не е поинаку договорено, изнесува 5% и помалку од вкупниот број здрави стракови на соодветната парцела, штетата не се надоместува според став(2), член 10 од Општите услови за осигурување на посеви и плодови.	5) Kadar znaša število rastlin, uničenih zaradi nevarnosti, ki jih zajema zavarovanje, če ni dogovorjeno drugače, 5% ali manj od skupnega števila živih rastlin na tisti parceli, se škoda ne povrne po (2) odstavku 10. člena splošnih pogojev za zavarovanje posevkov in plodov.
Б. Кај делумни штети	**B. Pri delnih škodah**
1) Кога загубата на лисната површина, доколку поинаку не е договорено, изнесува 5,1% до 50%, 60%, односно 65%, се надоместува за загуба во квалитет и количина и тоа: – од класата во која лисјата од соодветната	1) Kadar izguba listne površine, če ni dogovorjeno drugače, znaša 5,1 % do 50 %, 60 % oziroma 65 %, se povrne izguba kvalitete in kvantitete, in sicer: – od razreda, po katerem bo delovna

инсерција се класираат според мерилата за откуп на суров тутун во лист, па до горната граница на класата во која лисјата од соодветната инцерација би биле класирани кога не би биле оштетени, според степенот на оштетување на лисната површина,

Загубата на квалитет и количина се изразува во коефициенти, зависно од просечниот број на утврдените листови на стракот по сорти – типови тутун и процент на механичко оштетување на тутуновите лисја, а според изработените табели.

2) Пресметката на делумните штети се врши според табелите на вредносни коефициенти, земајќи ги во обзир и следниве елементи:
   - Број на механички оштетени стракови,
   - Просечниот процент на механички оштетени лисја,
   - Просечниот број на оштетени лисја при нсатанување на осигурен случај,
   - Просечниот принос по еден страк за последните три години, доколку поинаку не е договорено,
   - Просечниот број на обрани листови пред настанување на осигурениот случај,
   - Просечната цена на 1 кгр. тутун, за истата година за соодветната сорта – тип тутун, доколку поинаку не е договорено,
3) Оштетувањата кои настанале на развиените листови, на утврден број на стракови каде не е извршено ниту едно берење до настанувањето на штетата, за типовите на тутун над 50,1%, 60,1%, односно 65,1% до 100% се сметаат за тотални оштетувања, а надоместокот се пресметува како и во случајот под А2) од овој член од овие Посебни услови.
4) Кај оштетувањата на тутуновите лисја кои настанвуаат по берба на поедини инсеции, надоместокот се пресметува на тој начин што од износот на штета се одбива вредноста на обраните лисја од групацијата од која се зема вредносниот коефициент, а разликата се исплатува на име оштета.
5) Ако во текот на вегетацијата се повторат оштетувањата на два или повеќе пати на едно исто тутуниште, а пред второто или третото оштетување не е обран ниту еден тутунов лист, надоместокот се пресметува според последната процена.
6) Ако пред второто, односно третото оштетување е обран извесен број листови, тогаш за обраните оштетени лисја надоместокот се пресметува според првата процена, а за останатите лисја според последната процена, со тоа што:
   - Во првиот случај, ако пред првиот град се обрани здрави лисја се одбива вредноста на

organizacija odkupila (prevzela) surovi tobak v listju po Merilih za klasifikacijo tobaka, do zgornje meje razreda, v katerem bi bilo listje tiste insercije odkupljeno, če ne bi bilo poškodovano, in sicer po odstotku izgube listne površine.

Izguba kvalitete in kvantitete se izraža s koeficienti, glede na povprečno število ugotovljenih listov na rastlini po sortah tobaka in odstotek mehanskih poškodb tobačnega listja, in sicer po izdelanih tabelah.

2) Delne škode se obračunajo po tabelah vrednostnih koeficientov in naslednjih elementih:
   - številu mehansko poškodovanih rastlin;
   - povprečnem odstotku mehansko poškodovanega listja;
   - povprečnem številu poškodovanih listov pri nastanku zavarovane nevarnosti;
   - povprečnem pridelku na rastlino v zadnjih treh letih, če ni dogovorjeno drugače;
   - povprečnem številu obranih listov pred nastankom zavaro- valnega primera-nevarnosti;
   - povprečni ceni 1 kg tobaka za tisto leto ustrezne sorte - tipa tobaka, če ni dogovorjeno drugače.
3) Poškodbe, pri katerih je vse razvito listje do nastale škode na določenem številu rastlin poškodovano 50,1%, 60,1% oziroma 65,1% do 100%, se štejejo za popolne škode, odškodnina pa se obračunava kot v primeru pod točko A) 2) tega člena teh posebnih pogojev.
4) Pri poškodbah tobačnih listov, ki nastanejo po obiranju posameznih insercij, se odškodnina obračunava na ta način, da se od zneska škode odšteje vrednost obranega listja iz skupine, iz katere se jemlje vrednostni koeficient, razlika pa se izplača za odškodnino.
5) če se med vegetacijo na istem tobačnem nasadu ponovijo poškodbe dvakrat ali trikrat, vendar pred drugo ali tretjo poškodbo ni bil obran niti en tobačni list, se odškodnina obračuna po zadnji ocenitvi.
6) če je bilo pred drugo oziroma tretjo poškodbo pobrano določeno število listov, se za obrano poškodovano listje odškodnina obračunava po prvi ocenitvi, za ostalo listje pa po zadnji ocenitvi, s tem da se:

тие здрави лисја, а потоа се врши пресметка за бројот на делумно оштетените лисја од првиот град според утврдениот процент на оштетување. – Во вториот случај, се одбива вредноста на здравите лисја пред настанатата штета, како и оштетените лисја од првата процена, штетата се пресметува според бројот на обраните оштетени лисја при втората процена. – Во третиот случај, се одбива збирниот здрав лист пред првото оштетување, потоа оштетеноста од првата процена и оштетениот лист од втората процена, но обрани пред третото оштетување и пресметка се извршува според број на обраните листови при третата процена. Во сите три случаи на пресметување се применуваат коефициентите од групацијата за која и припаѓа процентот на оштетување, без оглед дали се работи за здрави или оштетени лисја. 7) Ако пред второто или третото оштетување биле обрани здрави лисја како пред првото, така и пред второто, односно третото оштетување пресметката се врши така што за бројот на оштетените лисја се пресметува надоместок, а кај следната пресметка се занемаруваат претходно обраните оштетени лисја, бидејќи за нив е извршена пресметка во првата постапка. Од вкупниот износ се одбиваат сите обрани лисја пред второто, односно третото оштетување. И во овој случај при пресметката се применуваат вредносни коефициенти за група на која припаѓа процентот на оштетување. 8) Сите механички оштетувања на тутуновиот лист до 5% и помалку доколку не е поинаку договорено се третираат според мерилата за класифицирање на тутунот и при пресметката не се земаат во обзир. 9) Кога со процената е утврдено дека бројот на развиените лисја е поголем од просечниот број од табелата за соодветниот тип – сорта на тутун, пресметката се врши според последниот вредносен коефициент од табелата за соодветната групаа на оштетување. 10) Ако во записникот за процена се констатира деградација на квалитетот на тутуновиот лист поради опасностите кои не се опфатени со осигурување, при пресметката на штета, од износот на штетата се одбива: – За деградацијата означена во степен II – се одбива 10%; – За деградацијата означена во степен III – се одбива 20%; – За деградацијата означена во степен IV за вака оштетен лист не се исплаќа надомест	– v prvem primeru, če je bilo pred prvo točo obrano zdravo listje, odbije vrednost tega zdravega listja, od preostalih listov, ki so delno poškodovani, se obračuna delna škoda glede na ugotovljen odstotek poškodovanosti; – v drugem primeru se odbije vrednost zdravega listja pred nastalo škodo, kot tudi poškodovano listje pri prvi ocenitvi, škoda pa se obračuna po številu obranega poškodovanega listja pri drugi ocenitvi; – v tretjem primeru se odbije skupno zdravo listje pred prvo poškodbo, nato poškodovano od prve ocenitve in poškodovano listje od druge ocenitve, ki pa je bilo obrano pred tretjo poškodbo, obračuna pa se po številu obranih listov po ugotovljeni poškodbi pri tretji ocenitvi. V vseh treh primerih obračunavanja se uporabljajo koeficienti iz skupine, ki ji pripada odstotek poškodbe, ne glede na to, ali gre za zdravo ali za poškodovano listje. 7) če so bili pred drugo ali tretjo poškodbo obrani zdravi listi (kakor pred prvo, tako tudi pred drugo in tretjo poškodbo), se obračun opravi tako, da se za število poškodovanega listja obračuna odškodnina, pri naslednjem obračunu pa se zanemari poprej obrano poškodovano listje, ker je bilo obračunano že v prvem postopku. Od skupnega zneska se odbije vse listje, obrano pred drugo ali tretjo poškodbo. Tudi v tem primeru se pri obračunu uporabljajo vrednostni koeficienti za skupino, ki ji pripada odstotek poškodbe. 8) Vse mehanske poškodbe tobačnega listja do 5 % se, če ni dogovorjeno drugače, po Merilih za klasifikacijo tobaka štejejo za neznatne in se pri obračunu ne upoštevajo. 9) Kadar je z ocenitvijo ugotovljeno, da je število razvitih listov večje od povprečnega števila iz tabele za ustrezni tip - sorto tobaka, se obračun opravi po zadnjem vrednostnem koeficientu iz tabele za ustrezno skupino poškodbe. 10) če je v zapisniku o ocenitvi ugotovljena znižana kvaliteta tobačnega listja zaradi nevarnosti, ki jih zavarovanje ne zajema, se pri obračunu škode od zneska škode odbije: – za znižanje, označeno s stopnjo II - 10 % – za znižanje, označeno s stopnjo III - 20 %

на штета.

- За деградацијата означена во степен V/1 – се одбива и тоа:
  а) кај ситнолисните тутуни 10%, при оштетувања од 30.1%-40% и 20% при оштетувањата од 40,1% - 50%, односно 65%;
  б) кај крупнолисните тутуни : 15% при оштетувања од 35,1% - 50% и 25% при оштетувањата од 50.1%-65%,
- За деградацијата означена во степенот V/2 се одбива 50%.

11) Кога со осигурувањето освен основниот ризик е опфатен и дополнителниот ризик луња, при пресметка на штетата не се применуваат одредбите од претходните точки кои се однесуваат на степенот на деградација V/1 и V/2.

В) Кај штетите предизивикани од пожар:

1) Тоталните штети се пресметуваат на тој начин што изгореното количество тутун се множи со просечната цена од соодветната година, доколку поинаку не е договорено.
   Од така добиениот износ се одбиваат трошоците за неизвршени работи и тоа:
   - Ако тутуот изгорел на нива, 50%;
   - Ако тутунот изгорел во низи, 10%:
   - Ако тутунот изгорел во бали и корпи 5%.
2) Делумните штети се пресметуваат на тој начин што делумно оштетеното количина тутун се множи со процентот на оштета и добиената количина се множи со просечната цена од соодветната година, доколку поинаку не е договорено.

Член 8 - ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ

(1) Доколку не е поинаку договорено, сигурувачот е должен да му исплати надомест за штета на осигуреникот, во рок до 30 дена од денот на завршувањето на бербата на последната инсерција на тутуновите лисја, а кај штетите од пожар во рок од 15 дена од денот на поднесената потврда дека пожарот е пријавен кај надлежниот орган за внатрешни работи, ако со тоа бидат исполнети и останатите потребни услови.
(2) Во случај на масовни штети, рокот за исплата на штети од град се поместува до крајот на тековната година.
(3) Ако осигуреникот при откупот на тутунот не го предаде цело количество тутун со кое е задолжен, штетата ќе се пресметува во пропорција помеѓу вкупното предадено и задолженото количество тутун. Откупувачот е должен пред исплатата на оштетата, на осигурувачот да му достави список на оние производители на тутун кои не го предале

- za znižanje, označeno s stopnjo IV - se odškodnina ne izplača
- za znižanje, označeno s stopnjo V/1 - se odbije:
  a) pri ozkolistnih tobakih 10 % pri poškodbi od 30,1 % - 40 % in 2O % pri poškodbi od 40,1 % - 50 %, oziroma 65 %;
  b) pri širokolistnih tobakih: 15 % pri poškodbah od 35,1% - 50 % in 25 % pri poškodbah od 50,1% - 65 %;
  - za znižanje,označeno s stopnjo V/2- se odbije 50 %.

11) Kadar ob temeljni nevarnosti zavarovanje zajema še dodatno nevarnost viharja, se pri obračunu škode ne uporabljajo določila iz prejšnje točke, ki se nanašajo na stopnjo znižanja V/1 in V/2.

C. Pri škodah zaradi požara:

1) Popolne škode se obračunavajo tako, da se zgorela količina tobaka množi s povprečno ceno tistega leta, če ni dogovorjeno drugače.
   Od tako dobljenega zneska se odbijejo stroški za neopravljena dela, in sicer:
   – če je tobak zgorel na njivi - 50 %
   – če je tobak zgorel v nizih - 10 %
   – če je tobak zgorel v balah in košarah - 5%
2) Delne škode se obračunavajo tako, da se delno poškodovana količina tobaka množi z odstotkom poškodbe in se dobljena količina množi s povprečno ceno tistega leta, če ni dogovorjeno drugače.

8. člen - DAJATEV ZAVAROVALNICE (ZAVAROVALNINA)

(1) Zavarovalnica je dolžna zavarovancu izplačati zavarovalnino, če ni dogovorjeno drugače, v 30 dneh od končane trgatve zadnje insercije tobačnega listja, pri škodah, ki jih je povzročil požar, pa v 15 dneh od dneva izdaje potrdila, da je bil požar prijavljen pristojni policijski postaji, če so pri tem izpolnjeni tudi ostali potrebni pogoji.
(2) V primeru množičnih škod se pomakne rok za izplačilo škod zaradi toče do konca tekočega leta.
(3) če zavarovanec ob odkupu tobaka ne odda vse količine tobaka, za katero je dogovorjen, se škoda obračuna v sorazmerju med skupno predano in dogovorjeno količino tobaka. Odkupovalec mora zavarovalnici pred izplačilom zavarovalnine dostaviti spisek tistih proizvajalcev tobaka, ki niso predali vsega proizvedenega tobaka, ki bi

целиот произведен тутун со кој што се задожлени, туку делумно го оттуѓиле. Ако при откуп производителот воопшто не предаде никакво количество тутун, штетата не му се надоместува.	ga morali, ampak so ga delno odtujili. Če ob odkupu proizvajalec sploh ne odda tobaka, se mu škoda ne povrne.
Член 9 – ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ	**9. člen - POSEBNA DOLOČILA**
(1) Осигурувачот и осигуреникот имаат право да вршат проверка на извршените процени, или според состојбата на тутуништето или според податоците од книгите, и да побараат исправка на процената во однос на бројот на живи или оштетени стракови, бројот на развиени и обрани лисја по настанување на штетата, како и во однос на утврдената загуба на лисната површина. (2) Проверката и содветната исправката, ја врши осигурувачот спогодбено со осигуреникот, односно со неговиот полномошник или претставник на органот или организацијата со која е склучен договорот за производство на тутун. Ако во тој случај не се постигнала согласност, ќе се пристапи кон вештачење во смисла на член 8, став (7) од Општите услови за осигурувањ на посеви и плодови.	(1) Zavarovalnica in zavarovanec imata pravico preveriti opravljeno ocenitev, ali po stanju v tobačnem nasadu ali po podatkih iz knjig, in zahtevati popravek ocenitve, tako glede števila živih ali poškodovanih rastlin, števila razvitih in obranih listov po nastanku škode kot glede ugotovljene izgube listne površine. (2) Preverjanje in njegov popravek opravi zavarovalnica sporazumno z zavarovancem oziroma s pooblaščeno osebo ali predstavnikom organizacije, s katero je sklenjen dogovor o proizvodnji tobaka. Če ob tej priložnosti ni doseženo soglasje, se opravi izvedenski postopek po 8. členu - (7) odstavek splošnih pogojev za zavarovanje posevkov in plodov.
Член 10 – ВАЖНОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОСЕВИ И ПЛОДОВИ	**10. člen - VELJAVNOST SPLOŠNIH POGOJEV ZA ZAVAROVANJE POSEVKOV IN PLODOV**
За осигурувањата склучени според овие посебни услови, важат и одредбте од општите услови за осигурување на посеви и плодови, доколку не се во спротивност со овие услови.	Za zavarovanja, sklenjena po teh posebnih pogojih, veljajo tudi določila splošnih pogojev za zavarovanje posevkov in plodov, če niso v nasprotju s temi pogoji.